

Filosof – být filosofem

Patočka napsal v Negativním platonismu (s. 20): „Ovšem že by Platón nebyl Platónem, kdyby v něm nebylo i více než Platón.“ To ovšem platí o každém velkém mysliteli; ale je zapotřebí to blíže objasnit. Ne každý v tomto konstatování porozumí všemu až do hloubky. Především je třeba nezůstat u poměrně triviální skutečnosti, že každý filosof je také nějak vnímán, reflektován, je určitým způsobem pochopen (a také nepochopen) a interpretován (či misinterpretován), a to nejen za svého života, ale někdy i velmi dlouho po něm (někdy se mluví o „druhém životě“). A také nemůžeme filosofa redukovat na to, jak on sám sobě rozumí (k tomu ovšem nemáme přímého přístupu, ale jsme odkázáni na určité nejen citacemi zdůvodněné, ale také kritické pochopení toho, co o sobě řekl nebo napsal). Přístup opravdového filosofa k jinému filosofovi (a jeho myšlení) se musí pokoušet porozumět mu lépe, než on rozuměl sám sobě. Toho je zajisté možno dosahovat pouze částečně a obvykle v rozsahu věcně (tématicky) omezeném. Nicméně nám tu nejde o nějaké navazování na (spíše jednotlivé) myšlenky filosofa, kterému má být porozuměno, nýbrž o kritické upřesnění toho, oč v určitém kontextu jeho myšlení vskutku šlo. „Být filosofem“ tedy nutně znamená být něčím víc než tím, kdo nějak rozumí sám sobě, i než tím, jak je chápán druhými filosofy.

(Písek, 160527-1.)